

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА №6

Активи Glusco

Проект - "Моніторинг управління арештованими активами"

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА №6

Активи Glusco

Проект - "Моніторинг управління арештованими активами"

Публікація підготовлена в межах проекту щодо моніторингу діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). У центрі уваги Інституту законодавчих ідей – практичні аспекти передачі арештованих активів в управління, зокрема з метою їх подальшої реалізації. Аналіз охоплює типи активів, що передаються в управління, типові проблеми, що виникають на різних етапах цього процесу, а також системні чинники, які перешкоджають ефективному управлінню. За результатами моніторингу сформовано пропозиції щодо удосконалення відповідних процедур і нормативного регулювання.

Видавець: аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей». Всі права захищені.

Автори: Світлана Гордієнко, Тарас Рябченко

Аналітична записка №6

“Активи Глуско”

Резюме

Управитель для активів “Групи Глуско” був визначений Кабінетом Міністрів України в порядку процедури, яка передбачена статтею 21¹ Закону України “Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів”.

Кабінет Міністрів України двічі визначав управителя для цієї групи активів. Договори управління з першим управителем були достроково розірвані з ініціативи АРМА через незадовільні результати роботи. Станом на сьогодні управителем “Активами Глуско” є ПАТ “Укрнафта”. Наразі АРМА демонструє свою активну залученість до процесу управління “Активами Глуско”.

Виявлені проблеми станом на 08.05.2025 р.

- Неможливо однозначно встановити види та кількість активів, переданих в управління.
- Розпорядження Кабінету Міністрів України щодо передачі в управління активів не містять переліку активів. Додатки до Розпоряджень з переліками активів не є загальнодоступними.
- Управління активами здійснювалося неефективно, що мало наслідком втрату надходжень до Державного бюджету.

1. Загальна інформація про актив

До активів "Групи Глуско" входить, зокрема, мережа АЗС, якими в Україні до 2016 року володіла російська державна нафтогазова компанія "Роснефть". У грудні 2016 року понад 50% акцій компанії "Роснефть" були придбані компанією "Glusco Energy SA", яка в свою чергу входила в швейцарську групу компаній "Proton Energy Group SA". Офіційним власником останньої є ізраїльський бізнесмен Нісан Моїсеєв.

Журналістські розслідування вказують на існування дружніх відносин між цим бізнесменом та Віктором Медведчуком² та про причетність останнього до бізнесу компаній, які входять у "Групу Глуско".

Дотичність Віктора Медведчука до бізнесу допускається журналістами, зокрема, через можливий зв'язок між згаданою швейцарською групою компаній та гонконгською компанією (як стверджується, остання є підконтрольною Віктору Медведчуку), яка нібито під виглядом південноафриканського вугілля продавала Україні вугілля із самопроголошених "ДНР/ЛНР"^{3,4}.

2. Актуальний стан

2.1 Передача активів в управління ДК НАК "Нафтогаз Ойл Трейдинг"

13 травня 2022 року Кабінет Міністрів України (далі - КМУ) застосував особливу процедуру і визначив управителем активів ДК НАК "Нафтогаз Ойл Трейдинг"⁵.

Передача активів в управління була проведена відповідно до статті 21¹ Закону України "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів". Ця норма передбачає, що у виняткових випадках управитель визначається Кабінетом Міністрів України з числа підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, або з числа господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави в яких становить 100 відсотків.

¹ <https://epravda.com.ua/news/2017/06/2/625615/>

² <https://epravda.com.ua/news/2017/06/2/625615/>

³ surl.lu/yaindb

⁴ surl.li/pnqkjf

⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2022-%D1%80#Text>

У даному кейсі КМУ обґрунтував винятковість випадку наявністю ризику виникнення надзвичайної ситуації в енергетичній сфері⁶. 8 та 13 червня 2022 року між АРМА і ТОВ “Нафтогаз Ойл Трейдинг” були укладені два договори управління активами.

2.2 Передача активів в управління ПАТ “Укрнафта”

3 серпня 2023 року укладені між АРМА і ТОВ “Нафтогаз Ойл Трейдинг” договори управління активами були достроково розірвані агентством у односторонньому порядку. Таке рішення було прийнято з огляду на виявлену агентством неефективність управління активами⁷.

12 вересня 2023 року відповідно до Розпорядження КМУ новим управителем “Активів Глуско” стало ПАТ “Укрнафта”⁸. Передача активів знову відбулась відповідно до статті 21⁹ Закону і обґрунтування винятковості випадку було таким же⁹.

27 вересня 2023 року між АРМА і ПАТ “Укрнафта” було укладено договір № 1303¹⁰. За умовами договору: 85 відсотків чистого прибутку передаються державі, гарантійний щомісячний мінімальний платіж незалежно від прибутку становить 5 млн грн¹¹.

31 січня 2024 року між АРМА і ПАТ “Укрнафта” було укладено додатковий договір (№ 234)¹². Деталі додаткового договору не відомі. У березні 2024 року Антимонопольний комітет України надав ПАТ “Укрнафта” дозволи на одержання в управління часток у статутних капіталах товариств, які разом утворюють “Групу Глуско”^{13,14}. 15 березня 2024 року АРМА і ПАТ “Укрнафта” підписали акти приймання передачі активів¹⁵.

Одночасно, між АРМА і ПАТ “Укрнафта” продовжувались перемовини щодо умов договору управління. На момент передачі активів були досягнуті домовленості про збільшення розміру перерахувань до державного бюджету (90% від чистого прибутку) і про збільшення суми мінімального гарантованого щомісячного платежу (7 млн грн.)¹⁶.

25 жовтня 2024 року між АРМА і ПАТ “Укрнафта” було укладено додатковий договір (№ 944). Деталі додаткового договору не відомі.

На сьогоднішній день здійснюється активне управління активами. Агентство врахувало негативний досвід перебування активу під управлінням ТОВ “Нафтогаз Ойл Трейдинг”. Виходячи з цього, АРМА демонструє свою залученість до процесу управління і доводить правильність прийняття рішення про дострокове розірвання договорів із попереднім управителем¹⁷.

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2022-%D1%80#Text>

⁷ <https://hacc-decided.ti-ukraine.org/uk/documents/116038606>

⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2023-%D1%80#Text>

⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2023-%D1%80#Text>

¹⁰ https://arma.gov.ua/upravyteli_arma

¹¹ surl.li/tbgyyw

¹² https://arma.gov.ua/upravyteli_arma

¹³ <https://amcu.gov.ua/npas/pro-nadannia-dozvolu-na-kontsentratsiiu-45>

¹⁴ <https://amcu.gov.ua/npas/pro-nadannia-dozvolu-na-kontsentratsiiu-47>

¹⁵ surl.li/lirslit

¹⁶ surl.li/pdunra

¹⁷ surl.li/wujges

2.3 Види та кількість переданих в управління активів

Відповідно до інформаційної таблиці, розміщеної на сайті АРМА¹⁸, в управління ПАТ "Укрнафта" передано корпоративні права та об'єкти нерухомого майна, що належать ТОВ "Глуско Рітейл", ТОВ "Авіаційна паливна заправна компанія", ТОВ "Трейд нафта комплект", ДП "Ардал", ПП "Каскад" та інше.

Весь перелік переданих активів та їх характеристики встановити неможливо. У своїх Розпорядженнях КМУ визначає ці активи таким чином: "активи, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, згідно з переліками, що додаються до оригіналу"¹⁹. Однак, ці переліки відсутні у відкритому доступі. Щодо доступних судових рішень, які стосуються цього кейсу, то частина інформації є закритою поміткою "Інформація, доступ до якої обмежено".

Разом з тим, перелік юридичних осіб, на **корпоративні права** яких було накладено арешт у цій справі, можна побачити у одній із ухвал суду, яка була постановлена в межах вказаного кримінального провадження²⁰. З тієї ж інформації, яку подає АРМА на своєму сайті вбачається, що 15 березня 2024 року ПАТ "Укрнафта" отримало в управління **"корпоративні права підприємств, нерухоме майно у вигляді АЗК і земельних ділянок, нафтобаз та інших активів"**²¹.

Також відомо, що не всі об'єкти, на які було накладено арешт у цій справі, було передано в управління. АРМА пояснює це тим, що певна кількість активів знаходиться на окупованих територіях²². Найбільш повну інформацію про "Активи Глуско" можна віднайти у Єдиному державному реєстрі активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні²³, якщо у поле пошукового запиту під назвою "№ КП в ЄРДР" ввести номер 22019000000000022. Однак, тут слід зауважити, що частково опис кожного з активів не корелюється із фактажем цього кейсу.

Так, у інформаційних блоках кожного з цих активів міститься посилання (ймовірно, що помилково) на Розпорядження КМУ від 23 травня 2023 року про передачу активів ПАТ "Укрнафта"^{24,25}. Однак, договори, укладені з попереднім управителем, були достроково розірвані агентством 3 серпня 2023 року і новий управитель для цих активів (ПАТ "Укрнафта") був визначений Розпорядженням КМУ від 12 вересня 2023 року²⁶. Відповідно, посилання в описі активів має бути на останній документ.

¹⁸ https://arma.gov.ua/upravyteli_arma

¹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2023-%D1%80#Text>

²⁰ <https://opendatabot.ua/court/104985781-5030d3a4f5640a566c74c71d30154fc7>

²¹ [surl.li/rrcpmm](https://ncnoha.surl.li/rrcpmm)

²² [surl.li/rrcpmm](https://ncnoha.surl.li/rrcpmm)

²³ <https://reestr.arma.gov.ua/>

²⁴ [surl.li/wbxfsu](https://sdnabs.surl.li/wbxfsu)

²⁵ [surl.li/wbxfsu](https://sdnabs.surl.li/wbxfsu)

²⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2023-%D1%80#Text>

3. Підстави для арешту активу та його передачі АРМА

Кримінальне провадження (22019000000000022) щодо суб'єктів господарювання, які входять у "Групу Глуско", було розпочато 30 січня 2019 року і стосувалось розслідування правопорушень у сфері господарської діяльності²⁷. "Група Глуско" об'єднала в собі суб'єкти господарювання, які за версією слідства були взаємопов'язані спільними бенефіціарними власниками.

З метою запобігання вчинення бенефіціарами перереєстраційних заходів, до яких вони могли вдатися задля ухилення від відповідальності і задля унеможливлення стягнення збитків у кримінальній справі, слідчим суддею Київського районного суду м. Харкова 3 та 8 червня 2021 року було ухвалено рішення про накладення арешту на **частки у статутних капіталах** юридичних осіб, що входили до "Групи Глуско"²⁸.

9 травня 2022 року слідчим суддею було ухвалено рішення про накладення арешту на **об'єкти нерухомого майна** цих юридичних осіб²⁹. Того ж дня той же слідчий суддя виніс ухвалу про передачу арештованих активів в управління АРМА³⁰.

²⁷ surl.li/jzqrng

²⁸ surl.li/zgbgmj

²⁹ surl.li/zgbgmj

³⁰ surl.li/zgbgmj